

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

Циклова комісія суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою

(протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.)

Директор Сергій ВОЛОЩУК

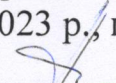
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

ПРОГРАМА

Ужгород 2023

Автор: Оксана ФРЕЧКА, спеціаліст вищої категорії, голова циклової комісії суспільних дисциплін

Рецензент: Сергій ВОЛОЩУК, кандидат історичних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін 25 серпня 2023 р., протокол № 1
Голова циклової комісії Оксана ФРЕЧКА

Розглянуто і ухвалено на засіданні групи робочої групи з розробки, розвитку ОПП та випуску фахівців за нею

Протокол № 1 від 30.08.2023

Керівник групи: Ганна ДАНКО

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

ПРОГРАМА

Рецензія
на навчальну програму з дисципліни «Історія України»
для підготовки фахових молодших бакалаврів
ОПП «Товарознавство і логістична діяльність»
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»

Навчальна програма дисципліни «Історія України» складена у відповідності до нормативів з дотриманням принципів науковості, системності і послідовності, наступності у вивченні навчального матеріалу, за витриманою відповідно до вимог структурою. У пояснювальній записці чітко сформульована мета та завдання дисципліни, дана коротка характеристика структури та окремих компонентів програми, перелік змістових модулів курсу, внутрішніх і міжпредметних зв'язків, містяться окремі методичні рекомендації щодо реалізації даної програми. Зміст навчального матеріалу містить дидактично обгрунтовану систему знань, умінь та навичок з дисципліни, яка має бути реалізована під час вивчення даного курсу. Програма містить сформульований опис вимог щодо рівня і якості засвоєння змісту навчання, сформованості способів діяльності і, як результат, перелік сформованих загальних та фахових компетентностей.

Зміст навчальної дисципліни та передбачена тематичним планом кількість годин для вивчення конкретних тем взаємообумовлені та раціонально розподілені. Запропоновано вивчення дисципліни «Історія України» аудиторно, самостійно і індивідуально. Усі складові навчальної програми спрямовані на необхідність розвитку у студентів логічного мислення, вміння орієнтуватися у історичному часі та просторі, вибудовувати причинно-наслідкові зв'язки, через історичне знання вміти розуміти закономірності сьогодення. Рекомендована література містить достатній перелік підручників, навчальних посібників та іншої спеціальної вітчизняної літератури.

В цілому, навчальна програма з курсу «Історія України» відповідає навчально-методичним вимогам і заслуговує на впровадження у навчальний процес.

Рецензент: кандидат історичних наук, доцент
викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

Сергій ВОЛОЦУК

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Історія України» призначена для здобувачів фахової передвищої освіти, освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» денної та заочної форм навчання, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», освітньо-професійна програма «Товарознавство і логістична діяльність».

Програму розроблено відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю «Підприємництво та торгівля», освітньо-професійна програма «Товарознавство і логістична діяльність» підготовки фахових молодших бакалаврів у ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Результати вивчення дисципліни.
3. Зміст дисципліни.
4. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України» є розкриття закономірностей та особливостей політичного, економічного, соціального та культурного розвитку України, її відносин з іншими державами та народами, з'ясування витоків суспільно-історичних процесів від давніх часів до новітньої історії України, їх глибокого аналізу та розуміння, аналіз співвідношення загальних закономірностей і особливостей розвитку українських земель протягом усієї минувшини.

Завдання курсу є розширення й поглиблення у студентів знань з історії України, індоєвропейської спільноти народів, Євразії, дослідження взаємозв'язків наукових картин і політичних доктрин, послідовності розвитку тих та інших, закладення основ розуміння сучасності та передбачення майбуття з позиції фундаменту минувшини й об'єктивного історизму, формування етнічної та національної свідомості, утвердження патріотизму, конструктивного щодо чужоземного оточення та інтересів, формування історичного мислення, наукового світогляду, набуття навичок науково-історичного аналізу, виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу.

Предметом історії України є український історичний процес від найдавніших часів, тобто появи первісних людей на території України, до сьогодення включно. Курс «Історія України» аналізує провідні тенденції етногенезу (походження) українського народу, його діяльність в усіх сферах суспільного, державно-політичного, соціально-економічного й духовно-культурного життя.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Історія України», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння здобувачами освіти загальними компетентностями і досягнення ними результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

ОПП «Товарознавство і логістична діяльність»

Номер в освітньо-професійній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
<i>ЗК 1</i>	<i>Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</i>	3,6-7,12,17-18, 20-21
<i>ЗК 2</i>	<i>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</i>	2-4, 6-9, 12-13, 16-21
<i>ЗК 7</i>	<i>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</i>	2, 5-6, 10-11,15,20-21
<i>Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою</i>		
<i>РН 1</i>	<i>Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.</i>	12, 15, 17-18, 20-21

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ

Предмет і завдання курсу історії України. Проблематика й структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Історіографія курсу історії України. Концепції історії України. Вплив природно - географічних факторів на розвиток історії України.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,5

Додатковий: 9

Інтернет-джерела: 17

Тема 2. Найдавніша історія України. Витоки українського народу

Первісні люди та спосіб їх життя. Неолітична революція. Землеробські племена. Трипільська культура. Кочові народи на території України. Кіммерійці. Скіфи. Сармати. Антична цивілізація Північного Причорномор'я. Походження слов'янських народів. Стародавні слов'яни в період великого переселення народів. Анти. Розселення східних слов'ян. Боротьба з готами, гунами, аварами. Війни слов'ян з Візантією та їх наслідки.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,4,5

Додатковий: 6,7,9,11

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 3. Княжа доба української історії. Русь-Україна (Київська держава): утворення та розвиток

Заснування Києва. Передумови утворення держави у східних слов'ян. Утворення Русі-України (Київська держава). Норманська теорія. Основні етапи: розвитку Русі-України (Київської держави). Еволюція політичного устрою. Становлення державності. Русь-Україна (Київська держава) в період найбільшого піднесення та могутності: правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Становлення феодальної системи господарювання. Основні етапи економічного розвитку. Зовнішня політика київських князів. Причини і етапи феодальної роздробленості. Занепад Києва. Посилення удільних князівств. Культура Русі-України (Київської держави). Зміни в релігійному житті після запровадження християнства. Історичне значення християнізації Русі. Матеріальна і духовна культура східних слов'ян. Писемність і літературна традиція. Освіта та наукові знання. Мистецтво Русі-України.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,4,5

Додатковий: 6,7,9,11

Інтернет-джерела: 17,18

Тема 4. Галицько-Волинське князівство («держава Романовичів») кінця XII – середини XIII ст. Королівство Руське середини XIII–XIV ст.

Політичний, соціальний та економічний розвиток в XII - першій половині XIV століть. Правління династії галицьких Ростиславичів, Ярослав Осмомисл. Правління династії галицько-волинських Романовичів. Роман Мстиславич. Данило Галицький. Боротьба галицько-волинських князів з монголо-татарами. Занепад Королівства Руського (Галицько-Волинського князівства). Історія закарпатських земель в до угорський період. Особливості економічного, соціального та культурного розвитку краю в IX – XIII ст.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,4,5

Додатковий: 6,7,9,11

Інтернет-джерела: 17,18

Тема 5. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – перша половина XVII ст.)

Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика великих литовських князів на українських землях. Передумови польсько-литовської інтеграції. Кревська та Городельська унії. Боротьба руських князів проти польсько-литовського зближення. Ліквідація удільних князівств. Люблінська унія та її наслідки. Суспільна організація та соціально-економічні відносини. Магдебурзьке право. Литовські статuti. Православні братства в Україні. Брестська церковна унія. Культурно-релігійні рухи кінця XVI – першої половини XVII століть. П.Могила. Причини та джерела появи козацтва. Створення Запорізької Січі. Д.Вишневецький. Устрій та військово-політична організація Запорізької Січі. Реєстрове козацьке військо. Піднесення козацтва в другій половині XVI століття. Повстання під проводом К.Косинського і С.Наливайка. Поразка повстань та тимчасовий занепад Запорізької Січі. Боротьба козацтва з турками і татарами. Гетьман П. Сагайдачний. Хотинська війна. Козацькі повстання 1620-1630-х рр.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,4,5

Додатковий: 6,7,8,9,13

Інтернет-джерела: 17,18

Тема 6. Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.

Причини, характер і рушійні сили. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Початковий етап війни (1648-1649). Перемоги козацько-війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б.Хмельницького. Молдавські походи. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Переяславська Рада. Березневі статті Б.Хмельницького 1654 року. Завершальний етап Визвольної війни. Становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького. Основні політики І.Виговського. Гадяцька унія. Битва під Конотопом.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3, 4,5

Додатковий: 6,7,8,9,13

Інтернет-джерела: 17,18

Тема 7. Козацька Україна (Гетьманщина) II половини XVII – к. XVIII ст.

Зародження буржуазних відносин в Україні в XVII столітті. Зовнішньоекономічні зв'язки України в другій половині XVII- на початку XVIII століття. Політичне життя в Україні в другій половині XVII століття. «Руїна». Спроби об'єднання українських земель. П. Дорошенко, І.Самойлович. Стабілізація політичного життя в Україні в кінці XVIII століття. Гетьман І.Мазепа.. Союз І.Мазепи з Карлом XII. Полтавська битва. Ліквідація Запорізької Січі. Гетьман у вигнанні - П.Орлик. Конституція П. Орлика 1711 року. Обмеження Української автономії в першій половині XVIII ст. Діяльність Малоросійської колегії. Правління

гетьманського уряду (1735-1750). Гетьман К.Розумовський. Ліквідація гетьманату Катериною II. Посилення антиукраїнської політики російського царизму. Ліквідація Запорізької Січі 1775 року і скасування козацької автономії. Історичне значення Існування Української Гетьманської держави другої половини XVII-XVIII століття.

Становище українських земель під владою Речі Посполитої в кінці XVII-XVIII століттях. Визвольні повстання 1702-1704 рр. С.Палій. Гайдамацькі рухи 1730-1760-х рр. Коліївщина, Рух опришків. О.Довбуш. Занепад та поділи Речі Посполитої. Нове політичне розчленування України Російською та Австрійською імперіями.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3, 4,5

Додатковий: 6,7,8,9,13

Інтернет-джерела: 17,18

Тема 8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у I половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі іноземних держав. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Загострення соціально-економічних протиріч в Україні. Селянські повстання. У.Кармелюк. Початковий етап національного відродження. Діяльність декабристів в Україні. Вплив польського повстання 1830-1831 років на національне життя в Україні. Кирило-Мефодієвське братство. Т. Шевченко. Участь України в зовнішньополітичних акціях Російської імперії.

Характер політики австрійського уряду щодо українців. Продовження реформ Марії-Терези Йосифом II, їх роль у розвитку національно-культурного життя Галичини та Буковини. Суспільно-політичний рух. "Руська трійця". Буржуазна революція 1848 року. Скасування кріпосного права. Головна Руська Рада.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 6,7,9,11,15

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 9. Українські землі в складі Російської та Австрійської імперії в II половині XIX століття

Загострення соціально-класових протиріч. Селянські повстання. Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60-70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту.

Культурно-просвітницький етап національного руху. Українофіли. В.Антонович. Громадівський рух I посилення репресій з боку царизму. Участь українців у польському повстанні 1863-1864 рр. в Україні, Валуєвський циркуляр. Емський указ. Криза громадівського руху. Діяльність російських народницьких груп в Україні. Політико-адміністративний статус західноукраїнських земель. Народовська та москвофільська течії національно-визвольного руху. Поява українських політичних партій.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 6,7,9,11,15

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 10. Україна початку ХХ ст. перед викликами модернізації

Політичний і соціально – економічний розвиток України у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Процес політизації українського суспільства та визвольного руху. Проблеми становлення та консолідація української нації. Політичні партії та їх практична діяльність у створенні національної державності. Особливості розвитку Закарпаття початку ХХ століття.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 6,7,9,11,15

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 11. Україна в роки Першої світової війни

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни. Формування легіону Українських січових стрільців. Воєнні дії на території України у роки війни. Наслідки Першої світової війни для українських земель.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 6,10,14

Інтернет-джерела: 17,18

Тема 12. Українська революція, розпад Російської імперії та постання національної держави – УНР. В боротьбі за українську державність

Початок Української революції. Утворення Центральної Ради. Початок українзації армії. Український національний Конгрес. I і II Універсали Центральної Ради. Зміни у політичних настроях, економічному та соціальному становищі населення. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом Росії. III Універсал. Проголошення УНР. Всеукраїнський з'їзд Рад. Боротьба більшовиків із УЦР. IV Універсал. Мирний договір у Брест-Литовську.

Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Отаманщина. Проголошення ЗУНР. Злука УНР і ЗУНР. Встановлення радянської влади в Україні. Утворення УСРР та комуністичне будівництво. Війна радянських військ з білогвардійськими арміями Денікіна. Радянсько – польська війна. Розгром Врангеля.

Підсумки української революції. Причини поразки. Історичне значення та уроки української революції 1917 – 1921 рр.

Нові тенденції та чинники розвитку культури в 1917—1921 рр. Культурні здобутки українських урядів в освітній політиці. Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Подвижництво творців та діячів культури, їх внесок у вітчизняну й світову культуру. Діяльність більшовиків у сфері культури. Релігійне життя.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 6,10,14

Тема 13. Україна в складі тоталітарної імперії – СРСР

Політика «воєнного комунізму». Утворення СРСР. Статус України. Голод 1921—1923 рр. Впровадження непу в Україні. Економічне, соціальне та повсякденне життя населення в роки непу. Політика влади у царині культури. Українізація (коренізація). Релігійне життя в Україні. Перехід до форсованої індустріалізації. Директивне господарювання. Хлібозаготівельні кризи 1927—1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. Розкуркулення. Голодомор 1932—1933 рр. в Україні — геноцид українського народу. «Закон про п'ять колосків». Масштаби та наслідки Голодомору. Демографічні втрати. Становище у галузі освіти. Досягнення науки та гальмівні чинники її розвитку. Література і мистецтво. «Розстріляне відродження». Політика держави щодо церкви та її наслідки. Ліквідація УАПЦ.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,4

Додатковий: 6,10,14

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 14. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Політичне, соціально – економічне та культурне становище Східної Галичини, Буковини, Закарпаття у 1921-1939 рр. у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Розгортання українського національно - визвольного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Карпатська Україна. «Карпатська Січ». А. Волошин.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,4

Додатковий: 6,10,14

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 15. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянська західних областей України. Депортації. Становище в Україні в 1939 — у першій половині 1941 р. Напад Німеччини на Радянський Союз. Відступ Червоної армії. Відновлення незалежності 30 червня 1941 р. Окупація України. Нацистський «новий порядок». Рух Опору. Життя населення України в умовах окупації. Концтабори. Голокост. Визволення України від німецької окупації. Завершення Другої світової війни. Внесок українців у перемогу антигітлерівської коаліції. Депортації з Криму. Становище в західних областях. Освіта, наука, преса в роки війни. Література і мистецтво.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 6,10,12,14

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 16. Україна в повоєнний період

Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та міжнародних організаціях. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946—1947 рр. Зміни в житті та побуті населення. Відновлення політики радянзації в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944—1954 рр. Особливості суспільно-політичного життя. Освіта. Наука. Література і мистецтво.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 6,10,16

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 17. Україна в умовах десталінізації

Внутрішньополітичне становище України в середині 50-х років ХХ ст. Вхід Кримської області до складу УРСР. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. ХХ з'їзд КПРС і початок лібералізації суспільного життя. Зміни в управлінні господарством. Розвиток промисловості. Аграрна політика. Нові явища в соціальній сфері. Реформи освіти. Здобутки науки. Відлига в українській літературі та в мистецтві. Шістдесятництво в українській культурі. Зародження дисидентського руху в Україні, особливості та зв'язок з попередніми формами визвольного руху. Антирелігійна державна політика радянської влади.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 6,10,11,16

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 18. Україна в період системної кризи Союзу Радянських Соціалістичних Республік

Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років ХХ ст. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-х — на початку 80-х років ХХ ст. Зміни в соціальній та національній структурі населення. Освіта. Здобутки і проблеми науки. Розвиток літератури. Форми діяльності дисидентів, їх політичні вимоги та боротьба за національне визволення. Суперечливі тенденції в розвитку українського мистецтва. Активізація опозиційного руху в другій половині 60 — на початку 70-х років ХХ ст. Форми діяльності дисидентів, їхні політичні вимоги, боротьба за національне визволення.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 6,10,11,16

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 19. Відновлення державної незалежності України, її роль у розпаді Союзу Радянських Соціалістичних Республік

Перебудова та її особливості в Україні. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Рівень життя населення. Розгортання страйкового руху. Формування багатопартійної системи. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Релігійне відродження. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Загострення політичного протистояння. Спроба державного перевороту в СРСР. Проголошення незалежності України, Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 6,10,11,16

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 20. Становлення, розвиток України як незалежної держави

Державотворчі процеси в умовах незалежності України. Повернення кримських татар на історичну батьківщину. Питання адміністративно-політичного статусу Криму. Особливості формування багатопартійності. Конституція України 1996 р. Економіка України в 1991–1998 рр. Запровадження гривні. Економіка України в 1998–2004 рр. Олігархічна система. Початок інтеграції української економіки в світовий економічний простір. Політична розбудова суспільства. Леонід Кучма. Помаранчева революція. Віктор Ющенко. Конституційна реформа 2004 р. Соціально-економічний розвиток і суспільно-політичне життя України в 2005–2013 рр. Віктор Янукович. Особливості культурного розвитку України останнього десятиліття. Релігійне життя. Зміни в системі національної освіти. Основні тенденції розвитку науки. Розвиток спорту та здобутки українських спортсменів. Література та мистецтво.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,4

Додатковий: 6,10,11,16

Інтернет-джерела: 17,18,19

Тема 21. Європейський вибір України. Російсько-українська війна

Загострення відносин із Російською Федерацією. Революція Гідності. Небесна Сотня. Окупація та анексія Криму Російською Федерацією. Агресія Росії проти України. Російсько – українська війна. Петро Порошенко. Гібридна війна. Бойові дії на сході України. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух.

Соціально-економічний розвиток України після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: економічні та політичні аспекти. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,4

Додатковий: 6,10,11,16

Інтернет-джерела: 17,18,19

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. Бойко О. Д. Історія України. К: ВЦ "Академія", 2001. - 656 с.
2. Грицак Я. Нариси історії України. Формування модерної нації ХІХ-ХХ ст. – К.: Yakaboo Publishing, 2019. – 656 с.
3. Кульчицький С. В. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. / С. В. Кульчицький, Ю. А. Мицик, В. С. Власов. - К.: Літера ЛТД, 2009. - 528 с.
4. Плохій С. Брама Європи. – Х.: КСЛ, 2022. – 496 с.
5. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – К.: Критика, 2009. – 584 с.

Додатковий:

6. Білоцерківський В. Я. Історія України: навчальний посібник. - К: Центр учбової літератури, 2007. - 535 с.
7. Видатні постаті в історії України (ІХ - ХІХ ст.): Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети / В. І. Гусєв, О. Г. Сокирко, В. Г. Червінський. - К: Вища школа, 2002. - 359 с.
8. Власов В.С. Історія України: 8 кл.: підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / В.С.Власов. - К.: Генеза, 2008. - 304 с.: іл., карти.
9. Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України. 7-9 класи: Наочний довідник / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк, О.Ф. Трухан. - К.; Харків: Веста, 2007. - 176 с.
10. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 10-11 класи: Наочний довідник / О.В.Гісем, О.О.Мартинюк. - К.;Х.: Веста, 2007. - 152 с.
11. Греченко В.А., Чорний І.В. та ін. Історія світової та української культури. /В.А. Греченко,І.В. Чорний та ін.-К.: Літера, 2000. –464 с.
12. Дробот І.І., Кучер В.І., Слюсаренко А.Г., Чернега П.М. Український народ у Другій світовій війні. /І.І.Дробот, В.І.Кучер, А.Г.Слюсаренко, П.М.Чернега–К., 1998.-542 с.
13. Історія українського козацтва: нариси у 2-х т. / Редкол. В. А. Смолій та ін. - К: Вид. дім Києво-Могилянської академії, Т. 1. 2006. - 799 с.
14. Реєнт О.П., Малій О.В. Історія України: Підручн. для 10 класу загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2010. - 240 с.
15. Турченко Ф.Г. історія України.: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Ф.Г.Турченко, В.М.Мороко. - 2-ге вид. - К.: Генеза, 2011. - 352 с.: іл., карти.
16. Турченко Ф.Г. Новітня історія України (1939 - початок ХХІ ст.): Підручник для 11-го кл. серед. загальноосв. навч. закл. / Ф.Г.Турченко, П.П.Панченко, С.М.Тимченко. - Вид. 5-те, доопрац. й допов. - К.: Генеза, 2006. - 384 с.: іл., карти.

Інтернет-ресурси:

17. Інститут історії України НАНУ. - <http://history.org.ua/>.
18. Історична правда. - <https://www.istpravda.com.ua/>
19. Український інститут національної пам'яті. - <https://uinp.gov.ua/>.